

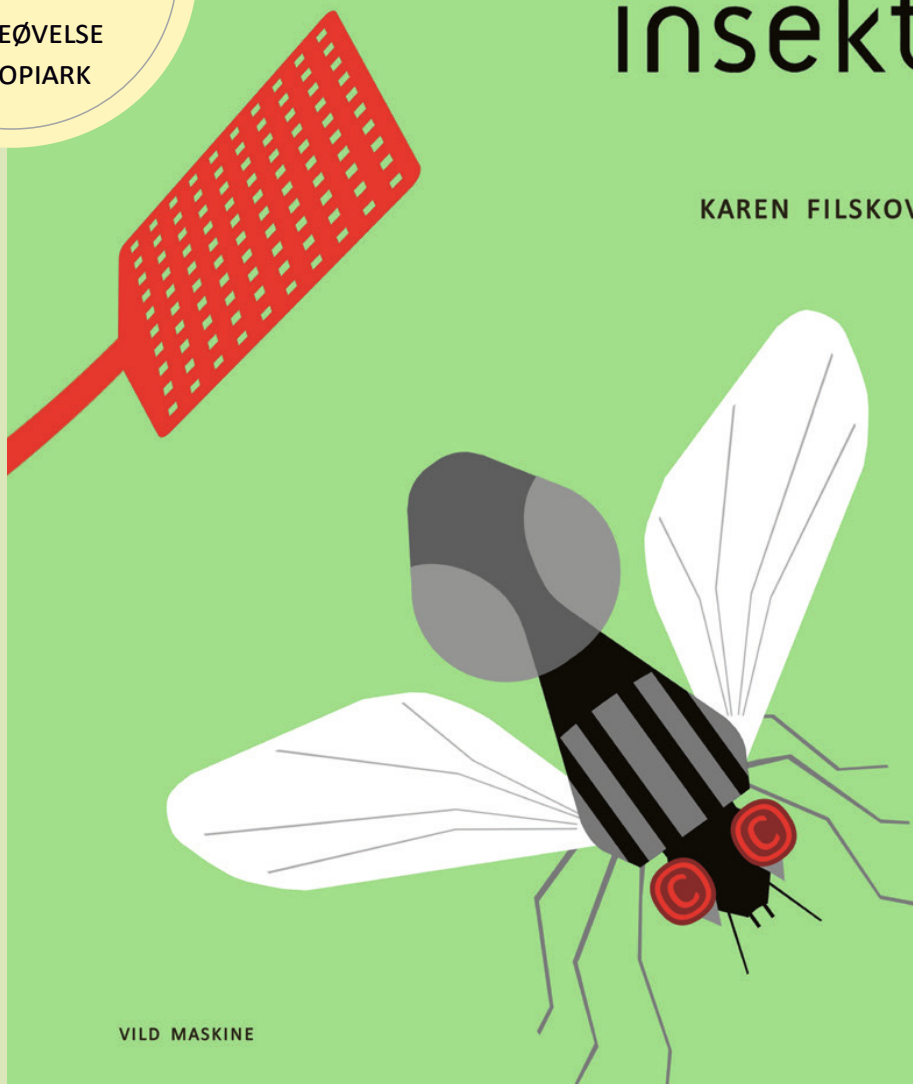
DANSK OG NATURFAG (FRA 4. KLASSETRIN)

**SKRIV
DIT EGET
FIGURDIGT!**

SKRIVEØVELSE
OG KOPIARK

et perfekt insekt

KAREN FILSKOV

VILD MASKINE

INTRODUKTION TIL UNDERVISNING I

et perfekt insekt

– FIGURDIGTE OM DANSKE INSEKTER – AF KAREN FILSKOV

VILD MASKINE

INTRODUKTION

Om *Et perfekt insekt* af Karen Filskov

Et perfekt insekt – figurdigte om danske insekter er endnu et mesterværk fra Karen Filskovs hånd. Bogen følger op på succesen fra 2020, *Det sner med fjer* – figurdigte om fugle, der modtog hæder både i Danmark og internationalt og udkom i flere oplag.

Karen Filskov har brugt knap fem år på at udarbejde de 40 figurdigte i *Et perfekt insekt*. Digtene har fokus på de mindre kendte arter som skorpiontæge og poppelbladruller samt de mere kendte som honningbien og mariehønen. Bogen henvender sig både til børn og andre mennesker, der er nysgerrige på insektliv.

Digtene forestiller hver især det insekt, digtet handler om, og formen lægger op til at læse på en intuitiv måde. For eksempel skal man læse langs biernes ben, eghjortens gevir eller følge sølvfiskens hale. Det taler til en legende måde at gribe læsningen an på, da man ofte kan starte flere forskellige steder i sin læsning. Dette inspirations- og undervisningsmateriale er udarbejdet af Karen Filskov.

Karen Filskov fortæller om *Et perfekt insekt*:

Mød boglus og bier i forfatter og illustrator Karen Filskovs nye bog, *Et perfekt insekt*. Hun har skrevet en ny samling figurdigte, som handler om danske insekter. Bogen henvender sig både til børn og andre mennesker, der er nysgerrige på insektliv.

”Selvom der lever insekter tæt på os i vores haver og huse, er vi mest opmærksomme på dem, hvis vi ser en smuk sommerfugl, en hvis hveps bliver nærgående, eller håret pludselig kribler af lus,” fortæller forfatteren.

Karen Filskovs insektdigte præsenterer os for en mikroverden, der findes lige ved siden af vores egen.

”Det er nærmest en parallelverden,” tilføjer hun, ”og denne uanseelige relation til os mennesker har jeg tænkt over i digtene. Under tilblivelsen af *Et perfekt insekt* blev jeg mere opmærksom på insekterne omkring mig. Pludselig pilede der småbitte dyr hen over mit køkkenbord.

Det viste sig, at en koloni af boglus havde invaderet en pakke rugmel bagerst i køkkenskabet.”

”Jeg læste mig frem til, at boglus elsker fugtige steder i huset, hvor de i fred og ro kan gnave i skimmel. Som navnet antyder kan de

KAREN FILSKOV. FOTO: BENTE VILANDT

også slå sig ned i bøger, der sjældent kommer ud af reolen.”

Foruden insekter, der lever tæt på os, skriver Karen Filskov også om de insekter, vi næsten aldrig ser, såsom eghjorten der har været uddød i Danmark, men som for få år siden blev genindført.

Andre figurdigtsamlinger af Karen Filskov

Det sner med fjer (figurdigte, Vild Maskine 2020), shortlistet til Kulturministeriets Forfatterpris 2020, *Skoven fra oven* (figurdigte, Gyldendal 2015), nomineret til Kulturministeriets Forfatterpris for børne- og ungdomslitteratur 2015, *Bring en ting* (figurdigte, Gyldendal 2016).

INTRODUKTION TIL UNDERVISNING I ET PERFEKT INSEKT – FIGURDIGTE OM DANSKE INSEKTER – AF KAREN FILSKOV

ET PERFEKT INSEKT (ISBN: 978-87-7227-430-0) er en samling af 40 figurdigte om danske insekter, skrevet og illustreret af Karen Filskov og udgivet af Vild Maskine i 2024. Dette materiale er ligeledes udarbejdet af Karen Filskov og udgivet af Vild Maskine. Copyright © Karen Filskov og Vild Maskine, 2024. ISBN undervisningsmateriale: 978-87-7227-109-5.

Kopiering fra dette materiale og de tilhørende kopiark må kun finde sted på institutioner eller i virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen. Privatpersoner må dog kopiere eller printe materialet og kopiarkene til ikke-kommerciel brug i egen husholdning, men aldrig distribuere eller videregive materialet direkte, hertil må anvendes links til forlagets hjemmeside. Al anden kopiering eller brug kræver særskilt skriftlig aftale med forlaget.

Download dette hæfte samt ligeledes hæftet med skriveøvelser og kopiark til Karen Filskovs figurdigtsamling *Det sner med fjer* på: www.vildmaskine.dk/undervisning

SKRIV ET INSEKT

Vi deler klode med en masse andre arter heriblandt insekter. Måske lægger I ikke mærke til dem, men nogle af dem lever tæt på jer – i jeres haver og huse, ja, endda i jeres hår. Bestøvende insekter såsom bier løser opgaver, som er livsvigtige for os mennesker. Alligevel er vi ikke gode til at passe på dem. I denne skriveøvelse kan I komme lidt tættere på et insekt. Det man kender, er man bedre til at værne om.

Figurdigte giver en anderledes skriveoplevelse, da tekstens ramme, figuren, spiller med i processen. Digtet bliver til en færdig figur, som forestiller det, den handler om. Figurdigt-skrivning om insekter er velegnet til tværfagligt samarbejde mellem dansk og naturfag.

Tidsforbrug:

3 – 4 skoletimer

Målgruppe:

Fra 4. klasse

Gruppearbejde:

Velegnet til grupper på 2 personer

Materialer:

Gode fagbøger om insekter
Figurdigtskabeloner
Sanseanalyse-ark
Kopipapir
Blyanter
Gode viskelædere
Gennemskinneligt papir, A4 (bagepapir, madpapir eller kalkepapir)
Farvet papir eller karton, A4
Clips eller lim

① Fremstil materiale

Vælg skabelon

Vælg en insektskabelon i gruppen. Læg den til side, mens I arbejder med sanseanalysearket.

Sanseanalyse, faktaboks og tænkeboks

En lynhurtig måde at finde brugbare ord om det valgte insekt er at lave en sanseanalyse. Den bygger på, hvad I ved om insektet og jeres forestillinger om det.

Tegn en hurtig skitse af insektet – gerne efter et billede. Sæt pile hen til insektets kropsdele. Hvis det er en bi, kan I tegne en pil hen til biens mund. Spørg: Hvad er det? Skriv f.eks.: "mund", "lang tunge". Spørg: Hvad bruger den tungen til? Skriv f.eks.: "smage", "stikker den ned i en mælkebøtte", "suger nektar". Fortsæt med de andre kropsdele, øjne, følehorn, vinger, forkrop, bagkrop, behåring, skjold, ben, fødder ...

Slå derefter op i faktabøger – eller søg på nettet (f.eks. på en fagportal) – og find fakta til faktaboksen.

I tænkeboksen skal I "tygge" på det materiale, I har fundet. Ingen ved, hvad et insekt tænker på, så her må I bruge jeres fantasi. Under "Leg med ord" kan I rime på nogle af de ord, I har fundet. Er der ikke plads nok i boksene, skriv videre på et ekstra stykke papir.

I behøver ikke svare på alle spørgsmål, men I skal helst nå nogle fra både faktaboksen og tænkeboksen. Skriv alt ned uden at være kritiske. Det skal blive til en "rodekasse" med ord, som skal bruges, når I skal skrive digtet. Jo flere ord og sætninger desto nemmere bliver næste trin.

② Skriv digtet

Skriv digtet som en liste

Skriv digtet som en liste. Pluk i alle jeres ord og sætninger – både fra sanseanalysen, faktaboksen og tænkeboksen. Skriv f.eks. om insektets livscyklus, skriv hvad insektet elsker og hader og / eller hvad der sker, hvis insektet møder jer. I må gerne blande det hele. Skriv direkte ind i skabelonen, begynd fra oven. I skal bare gå i gang med at skrive.

Anmeldelser af *Det sner med fjer*

"Karen Filskovs figurdigte om fugle er fakta og form-eksperiment som en pivåben og inkluderende leg ... det grafiske udtryk står rent og knivskarpt ... og i Det sner med fjer har hun aldrig været tydeligere helt sig selv som fri fugl og figurdigter til børn."

Kamilla Löfström

DAGBLADET INFORMATION

"Pædagogisk poesi, hvor den åbenlyse intention om at formidle kendskab til naturens mangfoldighed er kombineret med kreativt og sprudlende sprog ... en hyldest til selve billedbogsformatet."

Anna Karlskov Skyggebjerg
Weekendavisen

"Karen Filskovs sans for sprog, figurer, former og farver er i særklasse."

Mette Sofie Kirkedal
BOGOPLEVELSEN.DK

"Karen Filskov gør det fremragende og professionelt."

Bodil Christensen
FOLKESKOLEN.DK

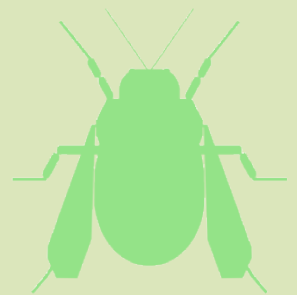
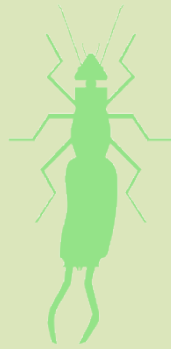
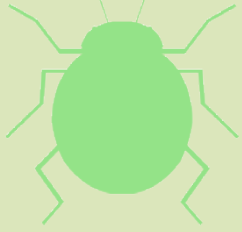
"En æstetisk indbydende og anderledes billedbog ... Skriftbillederne gør læsningen til en oplevelse, der fremmer nysgerrigheden ..."

Christine Christensen
DBC, LEKTØR

"Det sner med fjer offers concrete poetry at its best."

THE WHITE RAVENS

SKRIVEØVELSE

Regel 1: Skriv fra kant til kant

Når I skriver digtet, skal de yderste bogstaver røre ved figurens kant i begge sider. Ellers kan figuren ikke "stå selv", når kanten senere fjernes.

Regel 2: Ord må ikke deles

Jeres ord og sætninger skal pusles på plads på linjerne. Passer ordene ikke, må man ændre sin sætning.

Regel 3: Leg med ordene på smalle steder

Her må lange ord dog gerne deles, men kun på en logisk eller sjov måde. (Se eksempel i guldsmedens hale. s. 31 i *Et perfekt insekt*). Eller brug kun korte ord.

Tip!

I kan skrive både i krop, vinger og ben, og I må gerne skrive på langs af benene. Fyld f.eks. eghjortens tykke ben og gevir ud ved at skrive på den ene eller den anden led.

③ Afslut

Er I ikke helt færdige?

Så fyld skabelonen ud med de resterende ord og sætninger, som I har fundet. Skriv dem hulter til bulter. Det kan give en sjov effekt. Husk også ordene fra jeres ordleg.

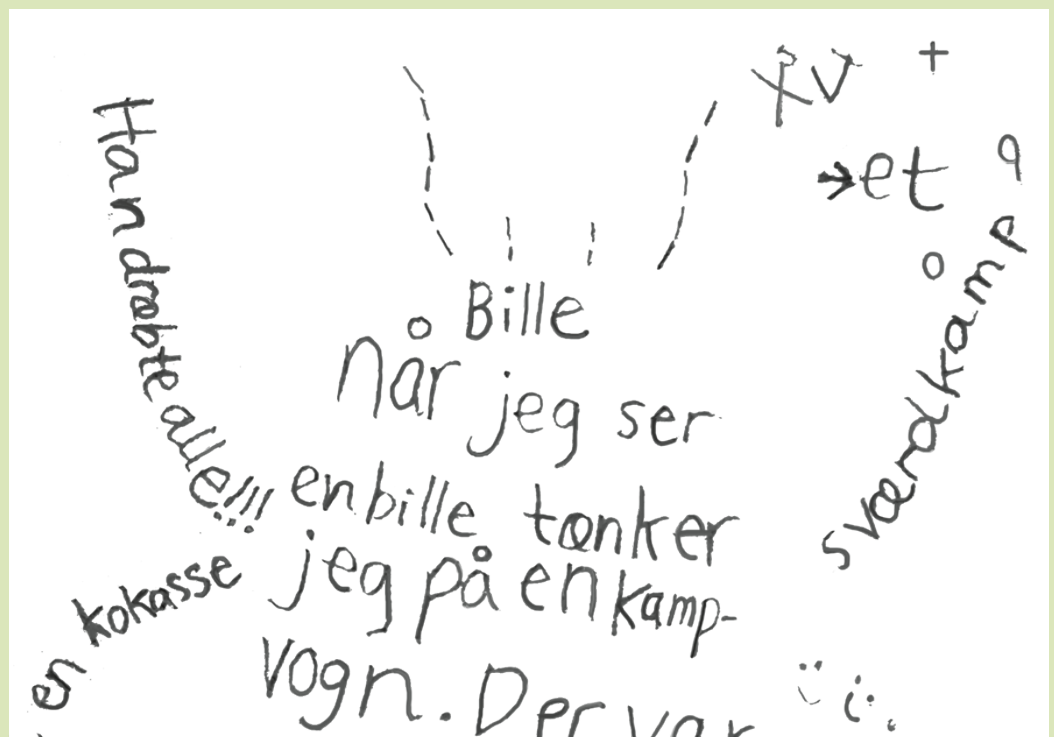
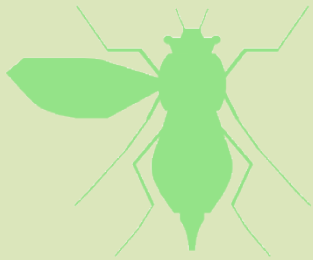
Tag kanten væk

Kontrollér at der er skrevet helt ud til kanterne. Hvis ikke må I "lappe" eller flytte lidt på ordene.

Læg derefter et stykke bagepapir ovenpå digtet og skriv det rent med blyant – uden skabelonens kant. Det tager få minutter. Clips til sidst et stykke farvet papir bagpå. PS: Bruger I lim, skal der kun en lillebitte klat lim i hvert hjørne, ellers krøller bagepapiret!

Nu er digtet færdigt og klar til præsentation.

Uddrag af insektdigt fra en workshop med Karen Filskov. Når digtet tegnes rent, skal kanten ikke med, men følehorn og øjne kan fremhæve digtets form.

SANSEANALYSE AF INSEKT

SANSEANALYSE

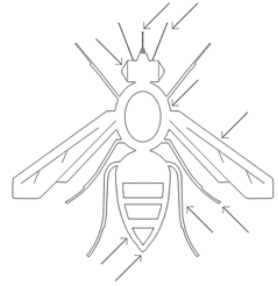
SKRIV INSEKTETS NAVN:

TEGN INSEKTET PÅ ET ANDET STYKKE PAPIR.

(FIND GERNE ET BILLEDE AT KIGGE EFTER)

TEGN PILE OG SKRIV DETALJER.

HVAD BRUGER DET DE FORSKELLIGE KROPSDELE TIL?

FAKTABOKS

HVAD SPISER DET?

HVILKE FJENDER HAR DET?

HVORDAN ER DETS LIVSCYKLUS?

HVOR LEVER DET?

HVAD ER SÆRLIGT VED NETOP DETTE INSEKT?

ANDRE FAKTA?

TÆNKEBOKS

HVAD TROR I, INSEKTET ELSKER?

HVAD TROR I, DET HADER?

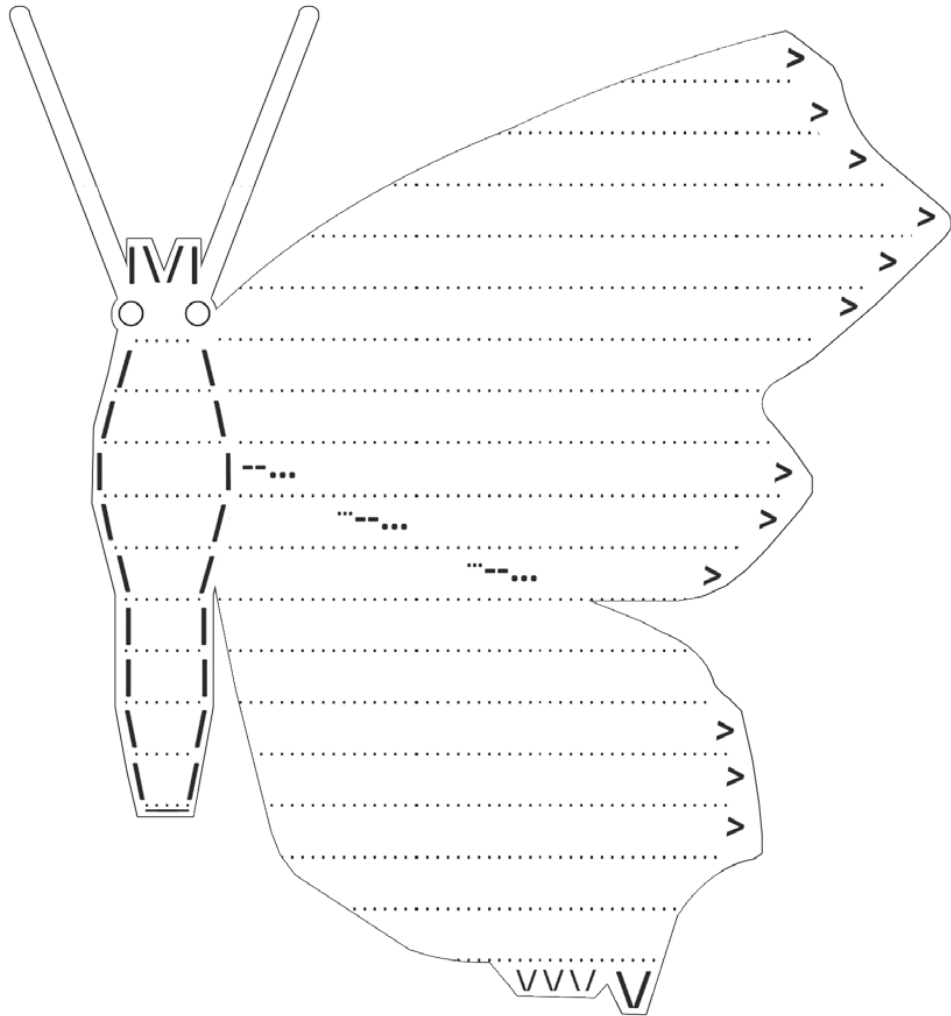
HVAD SKER DER, HVIS DET MØDER ET MENNESKE F.EKS. EN AF JER?

LEG MED ORD: PRØV. AT RIME PÅ NOGLE AF DE ORD, I HAR FUNDET.

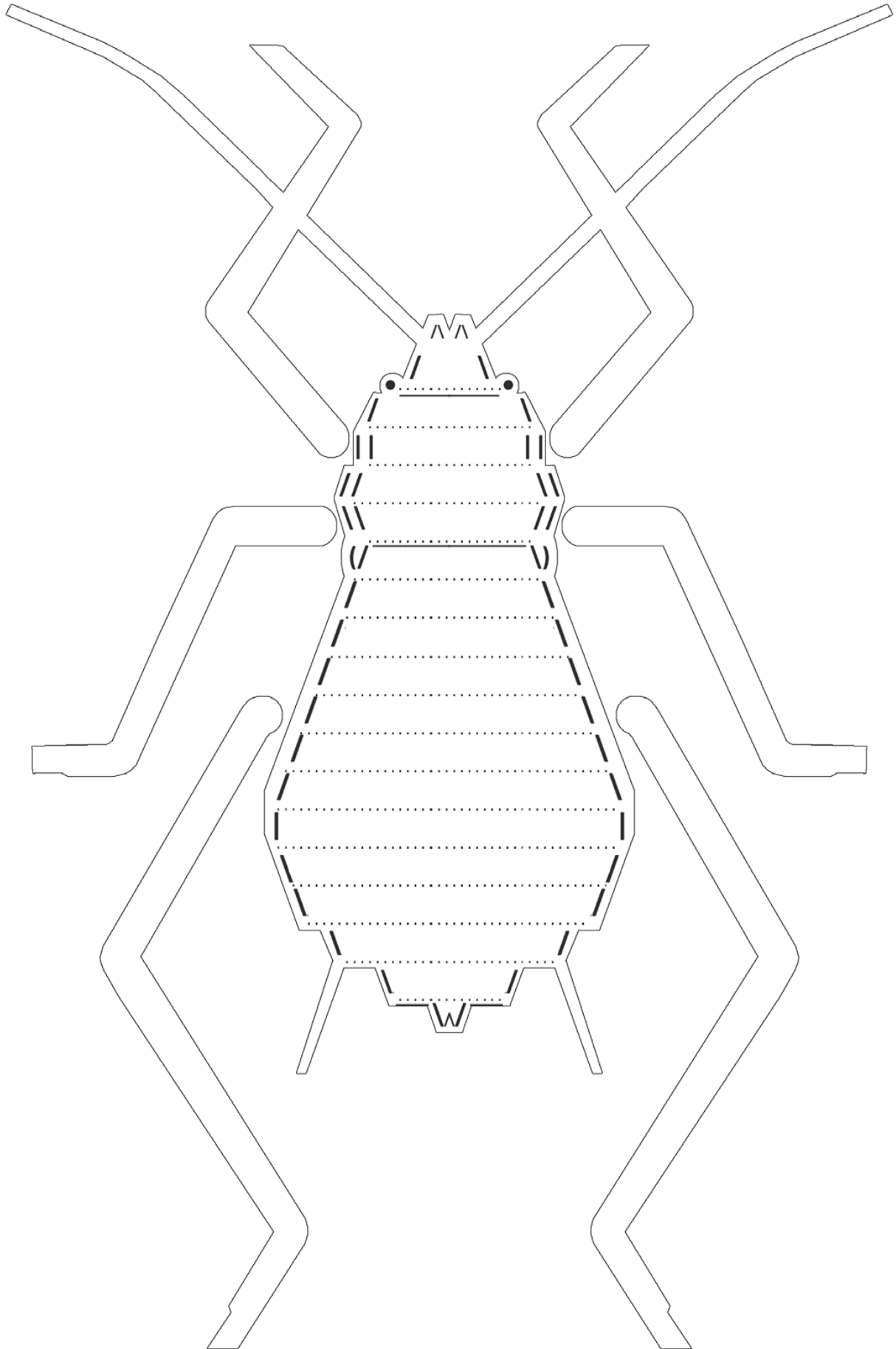

DAGPÅFUGLEØJE

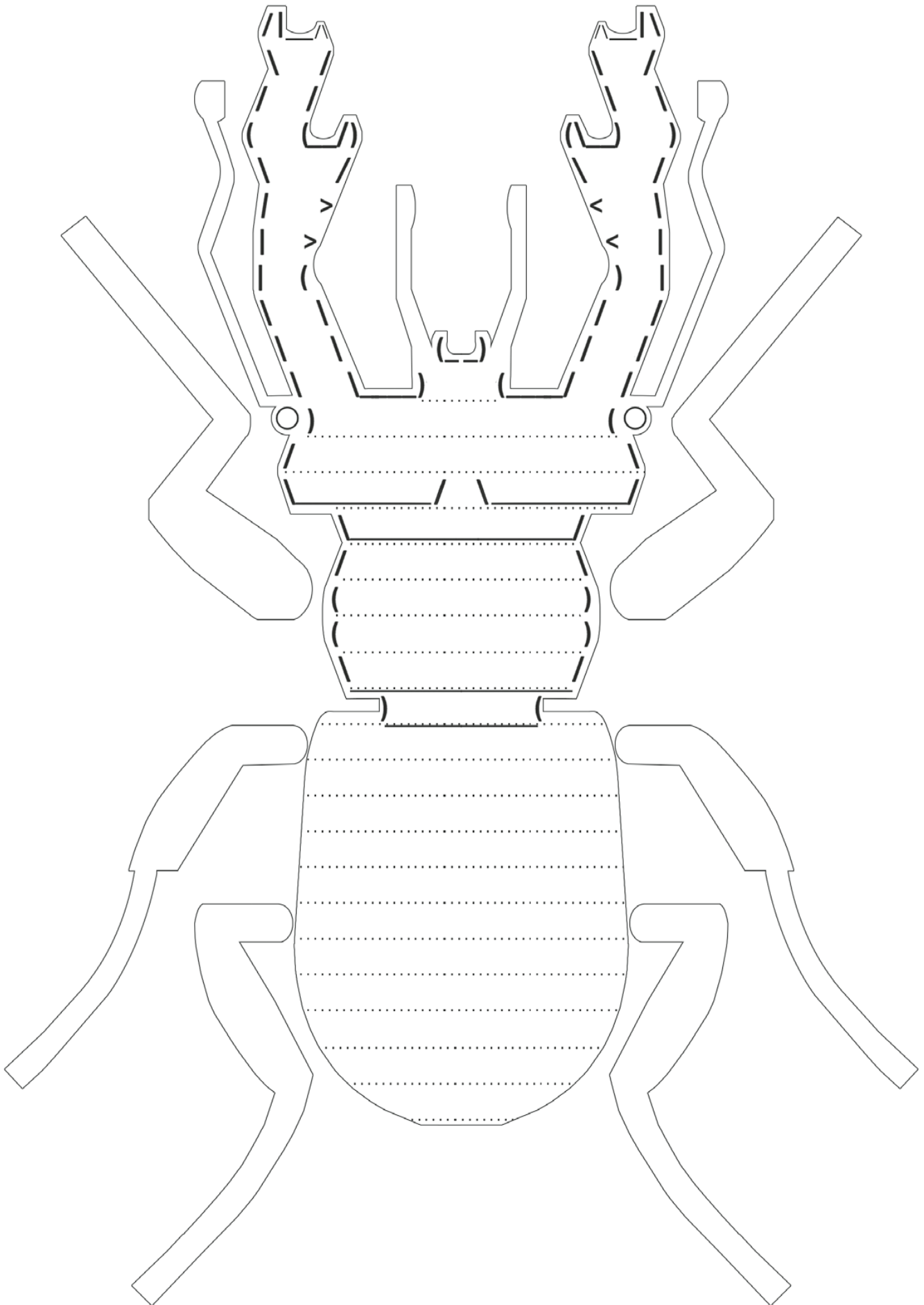
Figurdigtskabelon til Karen Filskovs bog *Et perfekt insekt*.

BLADLUS

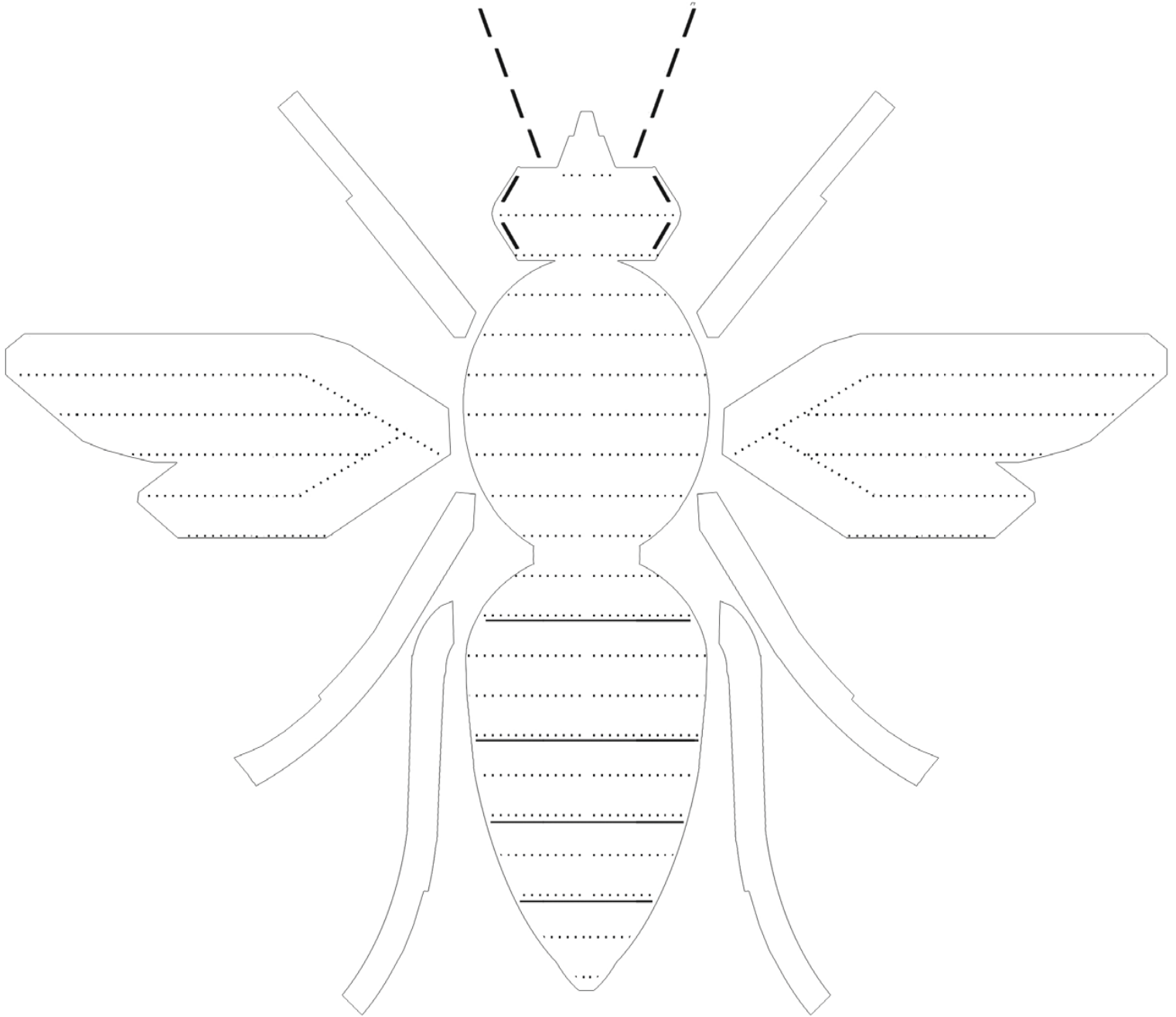
Figurdigtskabelon til Karen Filskovs bog *Et perfekt insekt*.

EGHJORT

Figurdigtskabelon til Karen Filskovs bog *Et perfekt insekt*.

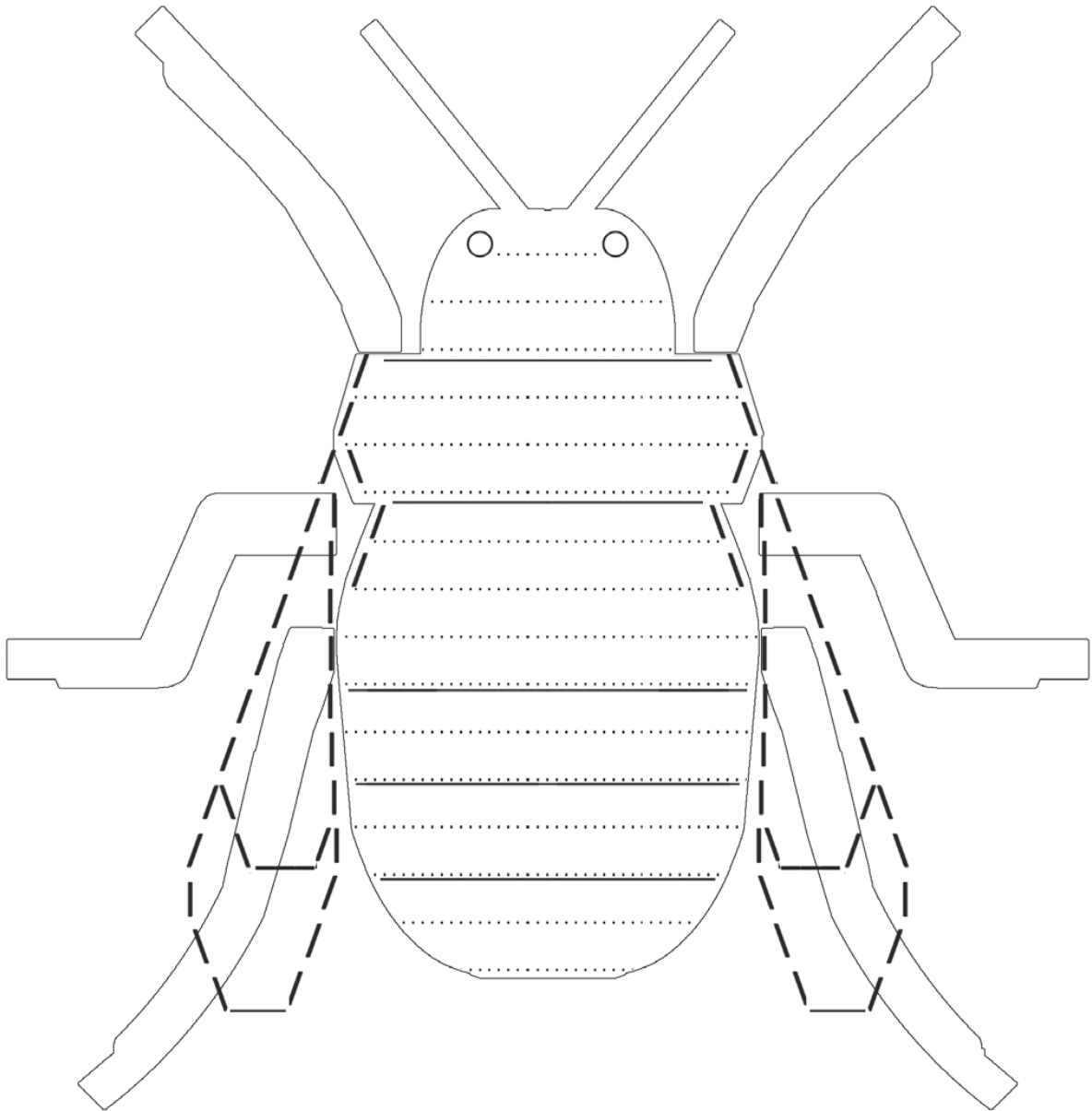
HONNINGBI

Figurdigtskabelon til Karen Filskovs bog *Et perfekt insekt*.

Kopiering fra undervisningsmaterialet og de tilhørende kopiark må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen. Privatpersoner må dog kopiere eller printe materialet og kopiarkene til ikke-kommerciel brug i egen husholdning, men aldrig distribuere eller videregive materialet direkte, hertil må anvendes links til forlagets hjemmeside. Al anden kopiering eller brug kræver særskilt skriftlig aftale med forlaget.

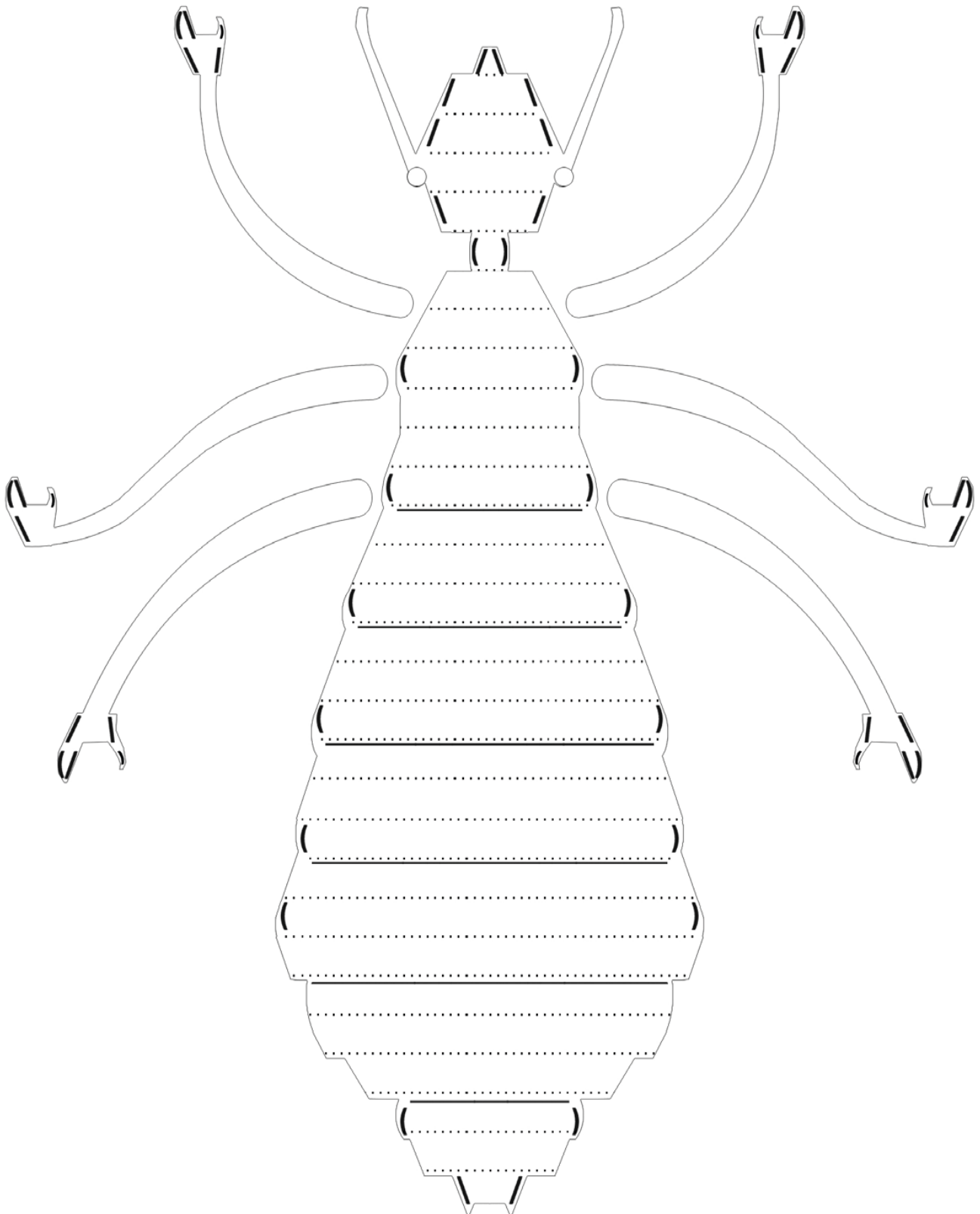
HUMLEBI

Figurdigtskabelon til Karen Filskovs bog *Et perfekt insekt*.

Kopiering fra undervisningsmaterialet og de tilhørende kopiark må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen. Privatpersoner må dog kopiere eller printe materialet og kopiarkene til ikke-kommerciel brug i egen husholdning, men aldrig distribuere eller videregive materialet direkte, hertil må anvendes links til forlagets hjemmeside. Al anden kopiering eller brug kræver særskilt skriftlig aftale med forlaget.

HOVEDLUS

Figurdigtskabelon til Karen Filskovs bog *Et perfekt insekt*.

ANDRE BØGER FRA VILD MASKINE

INDSKOLING — BILLEDBØGER

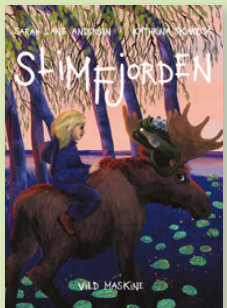

Flotte billedbøger med både humor og dybde, som lægger op til samtale. Olivier Tallecs billedbøger er populære og er oplagte til højtlesning i både indskoling og børnehave. Bogen om kongen går endda længere op.

Nu er der udkommet ti bind i serien om Store Monster, lille monster og Pjuskemonster. Seneste skud på stammen er *Monstre i knibe* og *Teatermonster*.

MELLETRIN — BØGER MED UNDERVISNINGSFORLØB

Slimfjorden vandt BLIXENPRISEN 2022 i kategorien Årets Børnebog. Det er en magisk-realistisk billedroman om drengen Elias, der en dag møder Elgen og Ulven. *En sæl som ven* er en lige så smuk fortælling af makkerparret til *Slimfjorden*. *Drømme-cykler og fodboldhunde* af Carsten René Nielsen er digte til børn, smukt illustreret af Mette Marcussen. *Lille Pil* er en billedbog om girl power, hvor en lille pige bliver en stjerne til at bokse. Karen Filskovs *Det sner med fjer* og *Et perfekt insekt* er eminente figurdigte med tilhørende skriveøvelser. Find forløb til bøgerne på: www.vildmaskine.dk/undervisning

"Usædvanligt smuk billedbog ... Pædagogisk poesi, hvor den åbenlyse intention om at formidle kendskab til naturens mangfoldighed er kombineret med kreativt og sprudlende sprog."

— Weekendavisen om *Det sner med fjer*

LETLÆSNING

13 historier-serien
— nu er alle 13 bøger udgivet!

FREJ-bøgerne

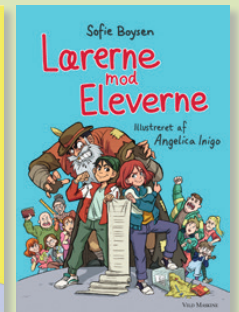
Jeg tæller sekunderne

Den lille gyserbutik

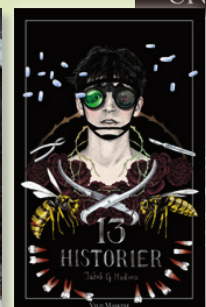
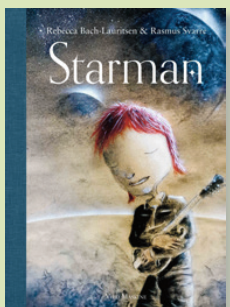

Pigerne mod drengene

Lærerne mod eleverne

UDSKOLING

Udskolingsbøger med vigtige emner som gys, gruppepres, deling af nøgenbilleder og sociale medier, kærlighed, venskab, heste og historie, David Bowie og Opheus-myten, håb og dét at vokse op i et diktatur. Der er udarbejdet gratis undervisningsforløb til bl.a. *Din største fan* samt senest det 48 sider lange undervisningsmateriale til 13 historier. Find forløbene på: www.vildmaskine.dk/undervisning

